

Handläggare: Christina Höglom
Telefon: 508 25 606

Till
Socialtjänst- och
arbetsmarknadsnämnden

Redogörelse om att förhindra vräkningar

Svar på skrivelse från Karin Rågsjö (v) och Jackie Nylander (v)
(1 bilaga)

Förslag till beslut

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på skrivelsen

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Fredrik Jurdell
Avdelningschef

Sammanfattning

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen har i en skrivelse fått i uppdrag att undersöka möjligheterna att ta fram en tydlig stadsövergripande handlingsplan mot vräkningar med de nämnder och bolag som kan vara aktuella, att ta fram ett system där det blir möjligt att följa upp de som vräks och att göra en konsekvensanalys av hur bostadssituationen i Stockholm på lång sikt påverkar socialtjänstens arbete med familjer utan förankring på bostadsmarknaden.

Under ledning av Familjebostäder har en arbetsgrupp tagit fram förslag på arbetsmetoder som kan minska antalet avhysningar. Förslaget, som ännu inte behandlats i kommunstyrelsen, innebär att stadsdelsförvaltningarnas funktion för budget- och skuldrådgivning utökas till att även innefatta hyresrådgivning och att socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden ges i uppdrag att ta fram förslag till

riktlinjer för stadens vräkningsförebyggande arbete. Förvaltningen anser att sådana riktlinjer kan utgöra ett bra komplement till de lokala handlingsplaner som utarbetats vid flertalet stadsdelsförvaltningar.

Budget- och skuldrådgivning utgör en viktig del i det vräkningsförebyggande arbetet. Staden har avsatt 7,2 miljoner kronor till ett stadsövergripande projekt för att utöka budget- och skuldrådgivningsverksamheten. En projektgrupp är tillsatt för att arbeta vidare med detta. Vid ett antal stadsdelsförvaltningar pågår utvecklingsarbete som handlar om budget och skuldrådgivning samt hyresrådgivning.

Något stadsövergripande system för att följa upp personer som vräks finns inte i dagsläget. Förvaltningen anser att detta är en fråga som bör diskuteras i samband med ett eventuellt uppdrag att ta fram stadsövergripande riktlinjer för vräkningsförebyggande arbete.

Europaforum vid socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen ingår i en europeisk jämförande observationsstudie om aktiv inkludering. Projektet fokuserar på arbetsmarknadsfrågor samt boendefrågor inklusive hemlöshet. Förvaltningen bedömer att genomförandet av en konsekvensanalys av hur bostadssituationen i Stockholm på lång sikt påverkar socialtjänstens arbete med familjer utan förankring på bostadsmarknaden ryms inom detta projekt.

Ärendets beredning

Detta ärende har beretts av staben vid socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningens avdelning för stadsövergripande sociala frågor.

Bakgrund

Förvaltningen har fått i uppdrag att besvara en skrivelse av Karin Rågsjö (v) och Jackie Nylander (v). I skrivelsen till socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden anges att 160 familjer med totalt 327 barn i Stockholm saknar stadigvarande boende. De vanligaste orsakerna till detta är att familjerna inte tidigare har haft stadigvarande bostad i Stockholm (59 %), skilsmässa (28 %) och vräkning (17,5 %). De framför också att bostadssituationen i Stockholm är allvarlig och att antalet personer som står i bostadskö i Stockholm har ökat från 82 000 år 2002 till 257 000 år 2009. I skrivelsen påpekas vidare att Kronofogdemyndigheten har utvecklat sin statistik så att det på kommunnivå går att följa om det finns barn i de hushåll som vräks, men att det inte går att följa upp från vilken stadsdel de avhysta

familjerna kommer och att stadsdelsförvaltningarna saknar sammanställningar över de vräkta hushållen.

I skrivelsen ges socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen i uppdrag att undersöka möjligheterna att:

1. Ta fram en tydlig stadsövergripande handlingsplan mot vräkningar med de nämnder och bolag som kan vara aktuella.
2. Ta fram ett system där det blir möjligt att följa upp de som vräks.
3. Göra en konsekvensanalys av hur bostadssituationen i Stockholm på lång sikt påverkar socialtjänstens arbete med familjer utan förankring på bostadsmarknaden.

Förvaltningens redogörelse

Förvaltningen håller med om att det är högst otillfredsställande att barnfamiljer saknar stadigvarande bostad och att målsättningen är, så långt det är möjligt, att inga barnfamiljer ska vräkas från sina bostäder.

I socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden den 14 maj 2009 redovisades en kartläggning av antalet barnfamiljer med barn under 18 år som saknade stadigvarande bostad och som under september 2008 hade kontakt med socialtjänsten i Stockholm. I kartläggningen redovisades uppgifterna om att socialtjänsten hade kontakt med 160 familjer med totalt 347 barn under den aktuella perioden, samma uppgifter som anges i skrivelsen. Enligt Kronofogdemyndighetens statistik genomfördes det i Stockholms stad totalt 154 avhysningar från bostad under 2008. Av dessa avhysningar gällde 30 hushåll med barn, där totalt 54 barn var berörda. Med antal barn som berörs avses alla barn under 18 år som bor permanent eller tillfälligtvis i bostaden. Det har ingen betydelse om det rör sig om egna barn, samboendes eller inneboendes barn. Till berörda barn räknas också växelvis boende och umgängesbarn som träffar sin förälder 30 dagar per år eller mer. (Dnr 3.1- 0333/2009).

Stadsövergripande handlingsplan

Familjebostäder har i budget 2008 haft i uppdrag att leda en arbetsgrupp bestående av representanter från de kommunala bostadsbolagen, stadsdelsförvaltningarna och socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen i syfte att ta fram förslag på arbetsmetoder som kan minska antalet avhysningar. Vid Familjebostäders styrelses sammanträde 2009-03-31 beslutades bl.a. att föreslå kommunstyrelsen att stadsdelarnas funktion för budget- och skuldrådgivning utökas till att också innefatta hyresrådgivning och att socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden ges i

uppdrag att ta fram ett förslag till riktlinjer för stadens vräkningsförebyggande arbete.

Förvaltningen är positiv till förslaget om att stadsdelsförvaltningarnas funktion för budget- och skuldrådgivning utökas till att också innefatta hyresrådgivning och till uppdraget att ta fram riktlinjer för vräkningsförebyggande arbete. Enligt förvaltningens uppfattning kan sådana riktlinjer utgöra ett bra komplement till de lokala handlingsplaner som utarbetats vid flertalet stadsdelsförvaltningar. Förslaget har dock ännu inte behandlats i kommunstyrelsen.

System för uppföljning av vräkta

I skrivelsen föreslås att socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen får i uppdrag att undersöka möjligheten att ta fram ett system för uppföljning av personer som vräks. Något stadsövergripande system för att följa upp personer som vräks finns inte och bedöms i dagsläget vara svårt att ta fram eftersom förvaltningarna har olika organisation och olika rutiner för sitt arbete med hyresskulder och vräkningar. Stadsdelsförvaltningarna för egen statistik över anmälningar från hyresvärdar om uppsägning från bostad och uppgifter från kronofogden om avhysningar. De erbjuder kontakt till de hushåll som blir uppsagda och kan delta vid avhysningar, men det finns inget krav på att hushållen måste ha kontakt med socialtjänsten p.g.a. hyresskulder och/ eller avhysning. Individuella bedömningar måste alltid göras eftersom hushållens situation och behov ser olika ut. Barnfamiljer ska ägnas särskild uppmärksamhet.

Vid Enheten för hemlösa förs statistik över antalet personer som aktualiseras vid enheten p.g.a. avhysning från bostad.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen anser att insatser till hushåll som riskerar att bli vräkta samt införande av ett stadsövergripande uppföljningssystem är frågor som bör diskuteras i samband med det eventuella uppdraget att ta fram stadsövergripande riktlinjer för vräkningsförebyggande arbete.

Pågående och planerade insatser för att förebygga vräkningar

En viktig uppgift i samband med det vräkningsförebyggande arbetet är budget- och skuldrådgivning samt hyresrådgivning.

Kommunfullmäktige beslutade 2009-03-30, § 25 om Stimulans för Stockholm och nämndernas verksamhetsplaner med budget för 2009, Dnr 112-2849/2008. I ärendet beslutades bl.a. att avsätta medel som ska disponeras för utveckling av

evidensbaserade modeller för övergången från institution till eget boende samt för utveckling av stadens boendestöd och modeller för en effektiv budget- och skuldrådgivning. I tertialrapport 1 för 2009 har nämnderna inkommit med projektansökningar för finansiering via avsättningen. Eftersom flertalet nämnder ansökt om extra medel för att utveckla budget- och skuldrådgivning beslutades att istället tillsätta ett stadsgemensamt projekt för att utveckla modeller för effektiv budget- och skuldrådgivning inom samtliga stadsdelsnämnder och socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden. Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd har fått ansvaret att bedriva detta projekt i samarbete med samtliga stadsdelsnämnder och socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden. 7,2 mkr har avsatts till projektet som bland annat ska hjälpa stadsdelsnämnderna att arbeta bort den kö till budget- och skuldrådgivning som finns i dagsläget. En projektgrupp bestående av representanter från fyra stadsdelförvaltningar samt från socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen är tillsatt för att arbeta vidare med denna fråga.

Vid Enskede-Årsta-Vantörs sdf pågår fram till hösten 2010 ett tvåårigt projekt, ”Ekonomi i fokus”, som finansieras av Socialstyrelsen. Projektet syftar till att förstärka insatserna med ekonomisk rådgivning i främst barnfamiljer men också för personer med sammansatt problematik för att förhindra vräkningar. Inom projektet har bl.a. ett stort antal anställda utbildats i vardagsbudgetarbete.

Hägersten- Liljeholmens stadsdelsförvaltning har under våren 2009 tillsatt en budget- och skuldrådgivare som är speciellt inriktad på att arbeta med personer med missbruksproblematik. Skärholmens stadsdelsförvaltning har nyligen tillsatt en särskild hyresrådgivare.

I april 2009 inrättade Stiftelsen Hotellhem en tjänst som budget- och skuldrådgivare som har till uppgift att hjälpa personer som bott länge inom Stiftelsen Hotellhem att bli skuldfria för att därmed kunna gå vidare till boende med eget kontrakt. Med stöd av medel från Socialstyrelsen pågår ett tvåårigt projekt ”Språngbrädan” som utöver sysselsättning m.m. även innehåller hushållsekonomisk rådgivning för de boende vid Stiftelsens referensboenden.

En redogörelse för stadens budget- och skuldrådgivning kommer att redovisas till socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden i ett separat tjänsteutlåtande.

Konsekvensanalys

Förvaltningen håller med om att bostadssituationen i Stockholm är allvarlig. I september 2009 står 275 000 personer i Stockholms bostadsförmedlings kö. Enligt uppgifter från Stockholms bostadsförmedlings hemsida som avser 2008 är c:a 20 % aktiva kunder. 80 % av dem som står i kön har redan någon form av boende och många ser kötiden som ett sätt att planera för framtiden. De flesta som står i bostadskön, över 70 procent av de aktiva kunderna, är bosatta i Stockholms stad. Cirka 17 procent bor i kranskommunerna i länet medan 12 procent är bosatta i övriga landet.

Ungdomar, personer som saknar eller har osäkra inkomster, skuldsatta och personer som saknar referenser från tidigare hyresvärdar är grupper som utöver personer med olika former av social problematik har svårt att etablera sig på bostadsmarknaden. Sammantaget är det förvaltningens bedömning att den problematiska situationen på bostadsmarknaden i Stockholm idag är en komplex fråga som berör många samhällsområden. Det finns olika orsaker till att personer saknar ett hem och det fordras en rad olika insatser för att bostadslösheten ska kunna motverkas. Problemet måste ses ur ett brett perspektiv och inte enbart betraktas som en socialpolitisk fråga och en angelägenhet för kommunens socialtjänst. Som redovisades i den tidigare nämnda kartläggningen av barnfamiljer som saknar fast bostad (Dnr 3.1- 0333/2009) kan problemet vara såväl individuellt som strukturellt, vilket kräver lösningar av många samverkande aktörer. Detta gäller både på politisk nivå och på verksamhetsnivå.

Socialtjänsten har inte på egen hand verktygen för att lösa problemet med den osäkra bostadssituationen för stora samhällsgrupper. Detta är i högsta grad en bostadspolitisk fråga. Även andra politikområden som arbetsmarknads- och integrationspolitik har betydelse. I och med att kommunen har det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver, ställs dock socialtjänsten många gånger inför fullbordat faktum och tvingas medverka till nödlösningar för att avhjälpa akut bostadslöshet.

Europaforum vid socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen ingår i en jämförande observationsstudie om aktiv inkludering (se tjänsteutlåtande Dnr 3.2 - 0661/2009). Projektet fokuserar på två områden som har stor betydelse för aktiv inkludering i samhället och där det finns stora möjligheter att arbeta integrerat: arbetsmarknadsfrågor samt boendefrågor inklusive hemlöshet. En rapport har tagits fram med fokus på bostads - och boendefrågor och aktiv inkludering. Aktörer från de kommunala bostadsbolagen, Boverket, forskare och

frivilligorganisationer, som arbetar med hemlösa har vid ett arbetsseminarium den 28 september fått lämna sina synpunkter på den rapporten. Den framtagna rapporten, tillsammans med de fyra övriga städers rapporter som tagits fram i studien, kommer att ligga till grund för rekommendationer från ett lokalt perspektiv till EU-kommissionen. Förslag till rekommendationer kommer att diskuteras under seminariet.

Den 14 oktober anordnas en heldag för lokala, nationella och EU- politiker samt andra aktörer från de olika nivåerna med temat "*Social services as a tool for active inclusion - Informing EU policy development from a local perspective*". Fokus för detta seminarium kommer att vara social inkludering och bostadsfrågor. Fyra nämndledamöter är inbjudna att delta på det seminariet.

Förvaltningen bedömer att genomförandet av en konsekvensanalys av hur bostadssituationen i Stockholm på lång sikt påverkar socialtjänstens arbete med familjer utan förankring på bostadsmarknaden ryms inom det projekt om aktiv inkludering som Europaforum deltar i. Projektet är betydelsefullt för att ge information om bostadssituationen i dagens Stockholm och ge underlag för det fortsatta arbetet med aktiv inkludering på bostadsmarknaden.

Bilaga

Skrivelse från Karin Rågsjö (v) och Jackie Nylander (v)